

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Vtrum licita sit emptio censuum cum pacto retrouendendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

prionis ratio, quasi ideo non vitatur quod fructus tractu temporis superaturi sint pretium, cum autem nonaginta ducatus, non possessionem, sed ius petendi in pecuniam centum emis, quæ in nullo versatur dubio, hoc enim supponamus, videlicet, quod neque timeantur expensæ, neque labores, neque vllum existat periculum, profecto vix potest discerni, quin sit mutuum. Perinde atque si nonaginta nunc dares cum obligatione ut post decennium redhiberetur tibi simul centum, vbi plana est usura. Nam quod soluantur per partes, vel simul in fine, nihil videt discriminis afferre. Quo circa absque formidine approbare non audeam, ut possint huiusmodi pecuniarij census certi temporis emi, nisi tanto prorsus pretio, quanta est omnium pensionum summa, ut sit omnino forma mutui. Si quis autem iudicio suo discreuerit inter solutionem centum faciendam in fine decemj, & faciendam per annos, ipse sibi videat, tamen de hac ambiguitate articulo proximo redibit sermo. De censibus autem in certi temporis, puta ad vitam, vel quousque paternam ingredientis hereditatem & similes, dubitari non potest quin sint liciti. Etenim cum illic dubium sit quantum sis temporis viturus, quantumve tuus parens, quantum que subinde fructuum emptor precepturus sit, manifesta est emptionis venditionisque ratio.

ARTICVLVS III.

Vtrum licita sit emptio censuum cum pacto retrovendendi.

Primū
argum.

Postrema demum quæ inter præcipuas est dubitatio huiusmodi contractuum, versatur in pacto retrovendendi, vtrum sit licitum. Arguitur ergo a parte negativa. Nullo contractu iustitia seruatur nisi sit in commune bonum virtusque partis æquilibrium, ergo si licita esset conditio, qua venditori facultas sit redimendi censum deberet & eadem facultas emptori concedi, ut venditorem posset cogere ad redimendum, alias esset præiilo grauatus, hoc autem emptori non est licitum. nam si venditor ei teneretur pretium redhibere, mutuum censeretur, ac subinde usura esset, emptorem quidpiam ultra capitale recipere. Secun-

do arguitur. Si huiusmodi conuentum legitimum esset, sequeretur & legitimas pariter esse adiectiones, ut venditor nequeat ante certum tempus censum redimere, quod demque non minutius per partes, sed simul totum. Item quod non nisi vsque ad præfixum terminum sit ei integrum redimere, quo transacto perpetuus maneat. Hæc autem omnia grauamina, tum iniqua per se videntur, tum & sanctionibus contraria prædictarum. Extrauagantium Martini & Calixti. In contrarium autem est, quod in nulla istarum committi videtur usura. Quare nisi alia contractus iniustitia maculetur non est cur repellatur.

Pro decisione questionis huius discernit illo primum omnium in huiusmodi contractibus opus est, cuius in superioribus meminimus, nempe duplicem esse in eundem iudicandam prauitatem, scilicet usuram & iniustitiam. Nam ut supra dictum est, ubi res venditur, quæ nullo per se pretio est digna, usura est, ubi vero res vendibilis iniquo venditur pretio, citra usuram committitur iniustitia. Hoc præhabito fundamento quatuor conclusionibus ad questionem respondetur. Prima est. Nequaquam fas est censum emere cum pacto retrovendendi. Puta obligando venditorem ut eundem redimat eodem pretio, vel minori, nisi fructibus in sortem computatis nihil plus emptor recipiat, quam tribuit. Immo omnis talis contractus est manifeste usurarius. Hæc est conditio Extrauagantium Martini & Calixti, quæ quanquam illic non haberetur, est per se ipsam manifesta. Enim vero ubicunque traditur vel pecunia vel res quælibet usu consumptibilis cum pacto eandem rursus vel eius ualorem recipiendi, & aliquid ultra sortem illic usura uel patet, uel latet. Dum ergo mille dotatis censum emis qui tibi quotannis quinquaginta reddit uenditorem cogens, ut iterum ex te redimat, tutum reddis capitale tuum, quod ideo re uera mutuum, & ultra sortem recipis rei fructus. Hæc ergo est radix usuræ in huiusmodi contractibus. Dixerim cum pacto recipiendi ultra sortem, quoniam nil te uetat rem emere, sic cum uenditore conueniens, ut si tibi infra certum terminum displicuerit, reddatur contractus dummodo percipias fructus in sortem adnumeret. Eandem conclusionem lex etiam regni sanxit. Secunda con-

da conclusio, Licitum est censum emere cum pacto retrouendendi, neque vlla illic subest vitiae labe, nempe dum emptor eam obligatur reuendere, si venditori libuerit rem suam redimere, ita vt optio non in emptore, sed in venditore sita sit. Quare nisi aliunde iniustitia adsit, nihil erit iniquitatis in tali contractu. Hec etiam est conditio earundem Extrauagan. Martini & Calixti quam & ratio ipsa naturalis patet. Quocirca per hoc pactum distinguuntur census redimibiles & irredimibiles. Quo fit, omnes perpetui sint irredimibiles, non tamen contra. Nam etiam si non sint redimibiles, possunt vendi dumtaxat in tempus, vt supra dictum est. Probat conclusio. Si aliqua hic subesset vsura ratio, maxime quia huc irreperat ratio mutui, at vero cum emptor ius sibi non referret cogendi venditorem vt pretium restituat, nullum est mutuum, sed vera emptio. Quod autem talis emptio expers esse quoque possit alius iniustitiae, patet quando talis iniustitia vel committeretur propter venditoris grauamen, & hoc non, cum ex re sua sit illa libertatis conditio, vel ob emptoris ligamen, & hoc minime, quando, opus illud, pretij attenuatio ne releuatur. Valent, verbi gratia decem perpetui florenidi catis ducentis, ob illud autem vinculum iterato vendendi iniquitur pretium, vt emanatur non plus, quam centum quadraginta florenis. Quapropter cum ob illa, qua emptor reuendere cogitur, aestimetur toto residuo, nulla restat iniquitas. Secundo id probatur. Potest in contractu emptionis grauamen aliud quodcumque emptor vltro suscipere si fiat pretij remissio, videlicet vt in emptis edibus non aperiat fenestras, vt certis personis non vendat, & similia, potest ergo & hoc reuendendi iugum suapte subire. Conclusio est quae lege etiam ciuili iusta censetur, vt patet. l. si fundum. C. de pacto. inter empto. & vend. atqui c. ad nostram. de emp. insinuatur quoque iusta si pretium sit iustum. Nam propterea illic similis contractus vsurarius censetur, quod qui redimibilem censum emerat, adeo exoluerat vltre pretium, vt potius censetur mutuum. Quod si quis argum obijciat ex l. eui. 25. vbi iubebatur vt si rem venditam venditor postea redimere percepti fructus recipiantur in sortem. Respon-

detur legem illam fuisse legalem, sicut aliteram, vt anno Iubilaei res omnes vendite, ad suos remigrarent venditores. Caueat enim id Deus, ne via venditionis torres terra promissionis in paucos aggerentur, alijs in pauperie detestatis, & ideo leges illae cessauerunt. Tertia conclusio. Licitum etiam est neque vsurae saporem habet, census emere cum pacto retrouendendi, conliuato tempore, tam illo, ante quod non sit venditori redimendi facultas, quam illo extra quod si non redimatur, nulla fiat reliqua vltra redimendi facultas, sed census maneat perpetuus. Conclusio est, quae eidem citato auctori eisdem Extrauagantibus Martini & Calixti condemnata videtur. Hoc tamen est in eadem haerete salebra, nempe ex affirmatione negatiuam inferre. Continet enim narratio propositionis, vt quoties venditori redimere libuerit, facultas suppetat. At quamuis propositioni Pontifex adhaeruit, non tamen subinde censuit illam esse necessariam ad cauendam vsuram. Immo propterea proposita illi est illa conditio, quod maiorem effigiem praefere videbatur mutui, ac subinde vsurae, si quoties vel let venditor pecuniam reddere, liber esset a censu. Nam vt supra diximus, quo minor est in venditore redimendi libertas, maior est in contractu ratio emptionis, ac subinde minor vsurae suspicio, nam propterea minorem habet vitiae representationem perpetuus census, quam temporalis. Probat ergo vtraque conclusionis pars manifesta ratione. Potest quis perpetuum censum emere, vbi omnino auferatur venditori facultas redimendi, ergo potest facultas illa ei concedi pro eo tempore, quo inter ipsum atque emptorem conuenerit. Et confirmatur, Grauamen illud quod emptor sibi imponit, iterato vendendi quoties alteri libuerit, pecunia aestimabile est, & ideo minoris emit quam si emerit in perpetuum. Quod autem venditor e adstringat, vt ante tale tempus emere non possit, nihil aliud mali habet quam quod eidem emptori alleuiatur grauamen, atque adeo plus aestimandus est tunc census, quam si integra libertas venditori relinqueretur. Ergo si ob hanc rem pretium augetur ad iustum, nulla est vsura. Immo licet pretium esset minus iusto, non esset vsura, quamuis esset iniustitia, quae vsuram

Ratio.

Tertia conclusio.

Suadet vtraque conclusio.

Confirmatio.

Quarta
conclu.

saperet, vt habetur citato cap. Peruestras. Eadem ratione potest etiam emi concessa precise facultate redimendi vsque ad præfixum tempus. Quarta conclusio, Licetium est & ab vsura ratione se motum, huiusmodi census redimibiles ea apposta conditione emere, vt non membratum & per partes, sed totum simul redimatur. Neque obstat, quod in narratione dictarum. Extraneum proponitur, vt quoties voluerit venditor totum vel partes redimere, in suo sit arbitrio. Eodem enim modo responderetur quod licet id concedatur, tamen in concessione non excluditur aliud. Imò ratio docet non fuisse excludendum. Nam si eiusmodi pactio contractum vitiares, eo maxime quod faceret vt non esset emptionis & venditionis, hoc tamen non facit, nam si absque illa conditione ob id, quod pretium dabatur in perpetuum sine obligatione restituendi, erat vera emptio (nam in hoc vera emptionis ratio consistit) propterea quod illa apponatur conditio, non definit esse emptio. Posset quidem esse iniustitia, quia minime diffidendum est, illam conditionem alleviare obligationem emptoris de retrouendendo atque illa de causa dignum fieri censum maioris pretij, sed tamen effugies vsura nulla illic præfertur. Nam si census potest emi perpetuus, cur non erit vera emptio, si emptor noluerit grauius se obligare quam ad retrouendum totum? Adde, quod si vera esset contraria opinio, consequens fieret & nullius certe partis posset apponi conditio. Sed si ego mille ducatis emi septuaginta in censum, ille posset singulos ducatos quoties veller, redimere, quod reuera grauis esset emptoris incommodatio. Nam posset ille pecunia illa prædium emere, quo aleretur, saluo semper prædio. Si autem tam minutatim pretium reciperet, id non posset. Ad hæc, accidentarium est atque adeo extraneum, quod venditor non possit redimere si mul totum. Si enim emi censum vnus tantum ducati, quis non poterit totum simul redimere? Et si venditor diues est, quamuis census cumulator sit, poterit illum totum redimere, quod autem, vel ille pauper sit, vel census magnus, contractum non mutat. Potest quidem, vt dicebam, iniustitia committi ob defectum pretij, nam ob huiusmodi condiciones que in grauiamen venditoris, in leuamen autem emptoris ver-

Rõ pro
clusion.

gun, auctior esse debet census æstimatio, tametsi de hoc vsui prouincias abique vi & fraude standum censco.

Ad primum igitur argumentum respondetur, in primis duobus conclusionibus assignatum esse discrimen inter emptorem & venditorem. Si enim facultas in emptore maneret, vt quoties ipse veller, teneretur venditor reddere pretium, manifesta illic esset ratio mutui, atque adeo quidquid in censu venditor recepisset, esse vsurarium. Quod autem in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.

Ad secundum vero responsum respondetur, quod in sole venditore maneat libertas redimendi, rationem non tollit emptionis: quia potest ipse nunquam redimere.